

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [PRIIT PIKAMĀE]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 8. jūnijā¹

Lieta C-125/22

X,
Y,
seši viņu nepilngadīgie bērni
pret

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(*Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā politika patvēruma un alternatīvās aizsardzības jomā – Direktīva 2011/95/ES – Alternatīvās aizsardzības piešķiršanas nosacījumi – 15. pants – Ar pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgajiem apstākļiem, kā arī ar vispārējo situāciju izcelsmes valstī saistīto aspektu ņemšana vērā – Humāni apstākļi

I. Ievads

1. Šis *rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu², 15. panta interpretāciju.

2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp laulātajiem X un Y, kā arī sešiem viņu nepilngadīgajiem bērniem, kuri visi ir Lībijas valstspiederīgie (turpmāk tekstā kopā – “prasītāji”), un *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande; turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”) par šī valsts sekretāra lēmumiem noraidīt prasītāju starptautiskās aizsardzības pieteikumus. Šis tiesvedības pamatā ir jautājums par to, vai prasītāji var saņemt alternatīvo aizsardzību Direktīvas 2011/95 izpratnē.

3. Iesniedzējtiesa būtībā lūdz precizēt, kādā veidā pieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi, no vienas puses, un vispārējā situācija izcelsmes valstī, no otras puses, ir jāņem vērā, izskatot pieteikumu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. pantu. Šī tiesa turklāt vēlas zināt, vai,

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² OV 2011, L 337, 9. lpp.

izvērtējot tiesības uz alternatīvo aizsardzību, pie zināmiem nosacījumiem ir jāņem vērā arī humāni apstākļi. Tiesa ar spriedumu, kurā interpretēti kopējie kritēriji, kam starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir jāatbilst, lai tie varētu saņemt alternatīvo aizsardzību, veicinās tiesisko drošību un lielāku saskaņotību kopējo Eiropas patvēruma sistēmu reglamentējošo noteikumu piemērošanā.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Eiropas Savienības Pamattiesību harta

4. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 1. pantā “Cilvēka cieņa” ir noteikts:

“Cilvēka cieņa ir neaizskarama. Tā ir jārespektē un jāaizsargā.”

5. Hartas 4. pantā “Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums” ir paredzēts:

“Nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem.”

6. Hartas 19. panta “Aizsardzība pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā” 2. punktā ir noteikts:

“Nevienu nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.”

2. Direktīva 2011/95

7. Direktīvas 2011/95 2. pantā “Definīcijas” ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) “starptautiskā aizsardzība” ir bēgļa un alternatīvās aizsardzības statuss, kā noteikts e) un g) [punktā];
- b) “starptautiskās aizsardzības saņēmējs” ir persona, kurai ir piešķirts bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss, kā noteikts e) un g) [punktā];

[..]

- f) “persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību;
- g) “alternatīvās aizsardzības statuss” nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību;
- h) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu;
- i) “pieteikuma iesniedzējs” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

[..].”

8. Šīs direktīvas 4. pantā “Faktu un apstākļu novērtēšana”, kas ietverts tās II nodaļā par “starptautiskās aizsardzības pieteikumu novērtēšanu”, ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

[..]

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

- a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu [..];
- b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informācija par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;
- c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, tostarp tādi faktori kā izcelsme, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bija jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;

[..].

4. Fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem, ir nopietna norāde uz pieteikuma

iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu risku ciest būtisku kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai būtisks kaitējums netiks atkārtoti.

5. Ja dalībvalstis piemēro principu, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu;
- b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību;
- c) pieteikuma iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu;

[..]

e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.”

9. Saskaņā ar minētās direktīvas 6. pantu “Vajāšanas vai būtiska kaitējuma dalībnieki”:

“Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki ir:

- a) valsts;
- b) partijas vai organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu;
- c) nevalstiski dalībnieki, ja var apliecināt, ka a) un b) apakšpunktā minētie dalībnieki, tostarp starptautiskās organizācijas, nav spējīgi vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu, kā noteikts 7. pantā.”

10. Tās pašas direktīvas 8. panta “Iekšējā aizsardzība” 2. punktā ir noteikts:

“Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamats bailēm no vajāšanas vai pastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums, vai ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu izcelsmes valsts daļā saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē minētajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus, ievērojot 4. pantu. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka tiek iegūta precīza un aktuāla informācija no attiecīgajiem avotiem, piemēram, no Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un Eiropas Patvēruma atbalsta biroja.”

11. Saskaņā ar šīs Direktīvas 2011/95 15. pantu “Būtisks kaitējums”, kas ir ietverts tās V nodaļā par “kvalificēšanu par personu, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību”:

“Būtisku kaitējumu veido:

- a) nāves sods vai tā izpilde; vai

- b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga [vai] pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī; vai
- c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.”

12. Šīs direktīvas 18. pantā “Alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršana” ir noteikts:

“Dalībvalstis piešķir alternatīvās aizsardzības statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas ir tiesīgs saņemt alternatīvo aizsardzību saskaņā ar II un V nodaļu.”

B. Nīderlandes tiesības

13. 2000. gada 23. novembra *Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000)* (Likums par Ārvalstnieku likuma visaptverošu pārskatīšanu (2000. gada Ārvalstnieku likums); *Stb.* 2000, Nr. 496), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 29. panta 1. punktā ir noteikts:

“1. Termiņuzturēšanās atļauja [..] var tikt piešķirta ārvalstniekam, kam:

- a) ir bēgļa statuss; vai
- b) tas pietiekami pierāda, ka viņam ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka izraidīšanas gadījumā pastāv reāls risks ciest būtisku kaitējumu, ko veido:
  - 1°. nāvessods vai tā izpilde;
  - 2°. spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana; vai
  - 3°. smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

2. Termiņuzturēšanās atļauju, kas minēta 28. pantā, turklāt var piešķirt iepriekš uzskaitītajiem ģimenes locekļiem, ja attiecīgā ārvalstu valstspiederīgā ierašanās brīdī viņi ir daļa no viņa ģimenes un ja viņi Nīderlandē ir ieradušies tajā pašā laikā, kad ārvalstu valstspiederīgais, vai arī viņi tam ir pievienojušies trīs mēnešu laikā pēc tam, kad viņam tika piešķirta termiņuzturēšanās atļauja [..].

[..]

4. Termiņuzturēšanās atļauju [..] var piešķirt arī ģimenes loceklim 2. punkta izpratnē, kas nav pievienojies 1. punktā paredzētajam ārvalstu valstspiederīgajam trīs mēnešu laikā pēc uzturēšanās atļaujas izdošanas pēdējam minētajam [..], ja šis ģimenes loceklis šajā trīs mēnešu termiņā ir iesniedzis vīzas pieteikumu saistībā ar uzturēšanos, kas ir ilgāka nekā trīs mēneši, vai ja tas ir darīts viņa vārdā.”

III. Pamatlietas fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

14. Prasītāji pamatlietā – laulātie X un Y – ir no Libijas. 2018. gada 28. janvārī viņi Nīderlandē iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumus, arī savu sešu nepilngadīgo bērnu vārdā.

15. Savus pieteikumus viņi pamatoja, norādot šādus elementus: X vairākus gadus Tripolē esot strādājis par augsta ranga politiķu personiskās apsardzes darbinieku. Reiz, kad viņš pēc darba laika nodarbojās ar skriešanu, uz viņu esot šauts. Viņam esot trāpīts galvā, un no lodes fragmenta viņš guvis ievainojumu kreisajā vaigā. Pēc šīs apšaudes X esot divreiz draudēts pa telefonu, pirmo reizi aptuveni piecus mēnešus pēc tam, kad uz viņu bija šauts, un otro reizi – gadu līdz divus pēc apšaudes. Šajās telefonsarunās citastarp esot teikts, ka X strādāja valdības labā, ka viņš tiks nogalināts un ka viņa bērni tiks nolaupīti. X esot aizdomas par to, kurš ir atbildīgs par šaušanu un draudiem, taču viņš tās nevarot pierādīt. Turklāt prasītāji apgalvoja, ka papildus humāniem apstākļiem Lībijā (it īpaši nespējai piekļūt dzeramajam ūdenim un elektroenerģijai), apstākļi, ka viņiem ir seši nepilngadīgi bērni, arī ir būtisks novērtējumam saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktu.

16. Ar atsevišķiem lēmumiem, kas visi datēti ar 2020. gada 24. decembri, valsts sekretārs noraidīja starptautiskās aizsardzības pieteikumus kā nepamatotus. Lēmumos norādīts arī, ka prasītājiem netiks piešķirta parastā uzturēšanās atļauja un netiks atlikts viņu pienākums izceļot no valsts. Visbeidzot, valsts sekretārs noteica, ka šie lēmumi ir uzskatāmi arī par izbraukšanas rīkojumiem un ka prasītājiem ir četras nedēļas, lai tos izpildītu.

17. Prasītāji cēla prasību *rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā) par viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraidījumu sakarā ar noraidījuma nepamatotību.

18. Šī tiesa pauž šaubas par Direktīvas 2011/95 15. panta interpretāciju. Tā vēlas noskaidrot, vai šī 15. panta b) punkta normas, no vienas puses, un 15. panta c) punkta normas, no otras puses, ir jāizvērtē stingri nošķirti, vai arī minētais 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka visi būtiskie aspekti, kas attiecas gan uz pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgajiem apstākļiem, gan uz vispārējo situāciju izcelsmes valstī, vienmēr ir jāizvērtē pilnībā un kopsakarībā, pirms tiek noteikts, kura būtiskā kaitējuma izpausme, pamatojoties uz šiem aspektiem, var tikt pierādīta. Tā apgalvo, ka lēmums piešķirt vai nepiešķirt aizsardzību prasītājiem pamatlietā esot atkarīgs no veida, kādā šīs normas ir interpretējamas.

19. Šī iemesla dēļ *rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboshā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas [2011/95] 15. pants, skatot to kopsakarā ar šīs direktīvas [2. panta g) punktu un 4. pantu], kā arī [Hartas] [4. pantu] un [19. panta] 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, nosakot, vai pieteikuma iesniedzējam ir nepieciešama alternatīvā aizsardzība, vienmēr pilnībā un kopsakarībā ir jāizskata un jāizvērtē visi būtiskie aspekti, kas attiecas gan uz pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgajiem apstākļiem, gan uz vispārējo situāciju izcelsmes valstī, pirms tiek noteikts, kura būtiskā kaitējuma izpausme, kas rada bažas, pamatojoties uz šiem aspektiem, var tikt pierādīta?
- 2) Ja Tiesas sniegtā atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai pieteikuma iesniedzēja individuālās situācijas un personīgo apstākļu novērtējums, veicot vērtējumu saskaņā ar Direktīvas [2011/95] 15. panta c) punktu, attiecībā uz kuru Tiesa jau ir precizējusi, ka tie šajā ziņā ir jāņem vērā, ir visaptverošāks nekā novērtējums, pamatojoties uz individualizācijas prasību Eiropas Cilvēktiesību tiesas [2008. gada 17. jūlija] sprieduma lietā N.A. pret

Apvienoto Karalisti [(CE:ECHR:2008:0717JUD002590407)³] izpratnē? Vai saistībā ar to pašu alternatīvās aizsardzības pieteikumu šos aspektus var ņemt vērā, veicot novērtējumu gan saskaņā ar Direktīvas [2011/95] 15. panta b) punktu, gan šīs direktīvas 15. panta c) punktu?

- 3) Vai Direktīvas [2011/95] 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, novērtējot nepieciešamību pēc alternatīvās aizsardzības, tā saucamā progresīvā skala, attiecībā uz kuru Tiesa jau ir precizējusi, ka tā ir jāpiemēro, novērtējot apgalvotās bažas ciest būtisku kaitējumu [šīs direktīvas] 15. panta c) punkta izpratnē, ir jāpiemēro arī, novērtējot apgalvotās bažas ciest būtisku kaitējumu [tās] 15. panta b) punkta izpratnē?
- 4) Vai Direktīvas [2011/95] 15. pants, skatot to kopsakarā ar [Hartas] 1., 4. pantu un 19. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir nepieciešama alternatīvā aizsardzība, ir jāņem vērā humāni apstākļi, kas ir (ne)tiešas sekas tāda dalībnieka darbībai un/vai bezdarbībai, kurš rada būtisku kaitējumu?”

IV. Tiesvedība Tiesā

20. 2022. gada 22. februāra lēmums par prejudiciālu jautājumu uzdošanu Tiesas kancelejā tika saņemts tajā pašā dienā.

21. Prasītāji pamatlietā, Nīderlandes, Beļģijas, Vācijas un Francijas valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā noteiktajā termiņā.

22. 2023. gada 23. marta tiesas sēdē mutvārdu apsvērumus sniedza prasītāju pamatlietā, Nīderlandes valdības, kā arī Komisijas pārstāvji tiesā.

V. Juridiskā analīze

A. Ievada apsvērumi

23. 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencija un tās 1967. gada 31. janvāra Protokols par bēgļu statusu⁴ ir galvenie starptautiskie tiesību akti starptautiskās aizsardzības jomā, it īpaši attiecībā uz bēgļu statusu un neizraidīšanas principu. Līdz ar Direktīvas 2011/95 pieņemšanu Savienībā tika ieviests jauns aizsardzības veids – “alternatīvā aizsardzība”. Šī direktīva, ko Savienības likumdevējs ir pieņēmis, tostarp pamatojoties uz LESD 78. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ir daļa no pasākumiem kopējā Eiropas patvēruma sistēmā, ietverot “vienot[u] papildu [alternatīvās] aizsardzības status[u] trešo valstu pilsoņiem, kuriem, neiegūstot Eiropas patvērumu, *ir nepieciešama starptautiska aizsardzība*” (mans izcēlums).

24. “Persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību” Direktīvas 2011/95 2. panta f) punkta izpratnē ir “trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas

³ Turpmāk tekstā – “spriedums N.A. pret Apvienoto Karalisti”.

⁴ Konvencija par bēgļu statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā [Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)], kas grozīta ar Protokolu par bēgļu statusu, noslēgts Ņujorkā 1967. gada 31. janvārī.

valstī, *tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā*” (mans izcēlums). Šajā normā ir paredzēti trīs “būtiska kaitējuma” veidi, kuri ir raksturoti tādējādi, ka personai, kuru tie skar, var tikt piešķirta alternatīvā aizsardzība. Tie konkrēti ir: nāvessods [(a) punkts)]; spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī [(b) punkts)], un smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā [(c) punkts)].

25. Tādējādi Direktīvā 2011/95 ir noteikti kopējie kritēriji, kas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir jāizpilda, lai varētu saņemt alternatīvo aizsardzību, tādā veidā nodrošinot, ka visas dalībvalstis šos kritērijus piemēro. Kā pareizi norādīja Tiesa, šīs direktīvas mērķis ir ieviest *vienotu alternatīvās aizsardzības sistēmu*⁵. Valsts iestādēm ir jāizvērtē fakti un jānosaka, vai konkrētajā gadījumā šie kritēriji ir izpildīti, ievērojot judikatūrā noteiktās pamatnostādnes. Tā kā iesniedzējtiesai ir šaubas par minētās direktīvas 15. panta interpretāciju, un tā pauž nožēlu par neviendabīgo praksi šo kritēriju piemērošanā, manuprāt, Tiesai ir skaidri jānolemj par uzdotajiem jautājumiem, lai nodrošinātu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas noteikumu saskaņotu piemērošanu.

26. Iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu precizēt, kādā veidā pieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi, no vienas puses, un vispārējā situācija izcelsmes valstī, no otras puses, ir jāņem vērā, analizējot, vai šim pieteikuma iesniedzējam piešķirt Direktīvas 2011/95 15. pantā paredzēto alternatīvo aizsardzību (pirmais līdz trešais jautājums). Šī tiesa arī vēlas zināt, vai, izvērtējot minētā pieteikuma iesniedzēja tiesības uz alternatīvo aizsardzību, pie zināmiem nosacījumiem ir jāņem vērā arī humāni apstākļi (ceturtais jautājums). Šie jautājumi tiks izskatīti tādā secībā, kādā tie ir uzdoti.

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

27. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2011/95 15. pants, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 2. panta g) punktu un 4. pantu, kā arī Hartas 4. pantu un 19. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējam ir risks ciest būtisku kaitējumu šī 15. panta izpratnē, kompetentajām iestādēm ir sistemātiski jāizskata visi būtiskie aspekti, kas attiecas gan uz pieteikuma iesniedzēja “individuālo situāciju” un “personīgajiem apstākļiem”, gan uz “vispārējo situāciju” izcelsmes valstī, pirms tiek noteikts, kura būtiskā kaitējuma forma, pamatojoties uz šiem aspektiem, var tikt pierādīta.

⁵ Spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:472, 22. punkts).

1. *Par pienākumu veikt starptautiskās aizsardzības pieteikuma individuālu novērtējumu, kurā ņemti vērā visi būtiskie aspekti, kas attiecas uz izcelsmes valsti, kā arī pieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi*

28. Vispirms jāatgādina, kā izriet no Direktīvas 2013/32/ES⁶ 10. panta 3. punkta, ka attiecīgās dalībvalsts atbildīgajai iestādei pēc atbilstošas pārbaudes, kā tas ir īpaši norādīts šajā punktā, ir jāpieņem lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Pieteikumu pārbaude atbildīgajā iestādē, kam ir jābūt īpašiem līdzekļiem un attiecīgajā jomā specializētam personālam, ir ar šo direktīvu ieviesto kopējo procedūru būtisks posms⁷.

29. Turpinājumā jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/95 4. panta 3. punktu *starptautiskās aizsardzības pieteikums ir jāizvērtē “individuāli”*, ņemot vērā citstarp arī šajā pantā minētos elementus⁸. Šī punkta a) apakšpunktā ir norādīti “visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti”, savukārt c) apakšpunktā ir norāde uz pieteikuma iesniedzēja “individuālo stāvokli” un “personīgajiem apstākļiem”. Šī norma attiecas arī uz izvērtējumu par to, vai pieteikuma iesniedzējam ir jāpiešķir alternatīvās aizsardzības statuss, ja viņu nevar atzīt par bēgļi. Citiem vārdiem sakot, lai gan starptautiskās aizsardzības pieteikumā nav norādīti fakti par pieteikuma iesniedzēja stāvokli, *šajā normā tiek prasīts ņemt vērā pieteikuma iesniedzēja “individuālo situāciju”, kā arī “personīgos apstākļus”*.

30. Turklāt jākonstatē, ka pretēji tam, ko norāda Francijas valdība, Direktīvas 2011/95 15. pantā definētie *dažādie būtiska kaitējuma veidi nav sakārtoti hierarhiskā vai hronoloģiskā kārtībā*⁹, un tādējādi no tā nevar izsecināt argumentu, lai apgalvotu, ka pieteikuma iesniedzēja “individuālajai situācijai” un “personīgajiem apstākļiem” (pretstatā situācijai izcelsmes valstī) nav nozīmes kā elementam, kas jāņem vērā, novērtējot viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu kopsakarā ar šīs direktīvas 15. panta c) punktu. Gluži pretēji, šis konstatējums, šķiet, *pamato interpretāciju, kas tieši prasa tos ņemt vērā novērtējumā, kas ir jāveic kompetentajai iestādei*.

31. Līdz ar to, manuprāt, no iepriekš minētajām tiesību normām izriet, ka, lai izvērtētu, vai atgriešanās uz izcelsmes valsti gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir reāls risks ciest būtisku kaitējumu minētās direktīvas 15. panta izpratnē, *vienmēr ir jāņem vērā gan pieteikuma iesniedzēja “individuālā situācija” un “personīgie apstākļi”, gan visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti, un līdz ar to attiecīgā gadījumā arī “vispārējā situācija [konkrētajā] valstī”*.

2. *Būtiska kaitējuma izpausmes var vienlaikus atbilst vairākiem kritērijiem, kas jāizvērtē, novērtējot vienu un to pašu starptautiskās aizsardzības pieteikumu*

32. Tomēr jāprecizē, ka no šī apsvēruma neizriet, ka abiem iepriekš minētajiem elementiem (pirmkārt, prasītāja individuālajai situācijai un personīgajiem apstākļiem un, otrkārt, vispārējai situācijai izcelsmes valstī) ir obligāti piešķirama vienāda nozīme, veicot izvērtējumu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta a), b) un c) punktu. Tiesa savā judikatūrā ir vērsusi uzmanību uz apstākli, ka starp šiem punktiem pastāv atšķirības, kas ir īsumā jāpiemin analīzes labākas izpratnes labad.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2013. gada 26. jūnijs) par kopējam procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.).

⁷ Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov* (C-556/17, EU:C:2019:626, 64. punkts).

⁸ Spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:472, 41. punkts).

⁹ Šajā nozīmē skat. Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (EASO), *EASO Rokasgrāmata: Nosacījumi starptautiskās aizsardzības saņemšanai*, 2018. gada aprīlis, 27. lpp.

33. Pirmkārt, saistībā ar pamatojumu, kas ir ietverts a) punktā, proti, “nāves sodu vai tā izpildi”, un b) punktā, proti, “spīdzināšanu vai necilvēcīgu [...] izturēšanos”, šis būtiskais kaitējums attiecas uz situācijām, kurās alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir īpaši pakļauts *konkrēta* kaitējuma veida riskam¹⁰. Otrkārt, šis direktīvas 15. panta c) punktā definētais kaitējums, ko veido “smagi un individuāli draudi [pieteikuma iesniedzēja] dzīvībai vai veselībai”, attiecas uz *vispārīgāku* kaitējuma risku. Tādējādi plašāk ir minēti “[...] draudi [civiliedzīvotāja] dzīvībai vai veselībai”, nevis konkrētas vardarbības [izpausmes]. Turklāt šie draudi ir raksturīgi vispārējai bruņota konflikta situācijai, kas rada “plaši izplatītu vardarbību”, ar to saprotot, ka tā var skart personas neatkarīgi no viņu personīgajiem apstākļiem¹¹.

34. Tomēr šis atšķirības neizslēdz tādas *pārklāšanās*, kad dažos gadījumos būtiska kaitējuma izpausmes *var vienlaikus atbilst vairākiem kritērijiem*, kas jāizvērtē, novērtējot vienu un to pašu starptautiskās aizsardzības pieteikumu¹². Šī iemesla dēļ uzskatu, ka *visi būtiskie aspekti*, kas attiecas gan uz pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personiskajiem apstākļiem, gan uz vispārējo situāciju izcelsmes valstī, ir *jāizskata un jāizvērtē kopsakarībā*, pirms tiek konstatēta būtiska kaitējuma izpausme, kas konkrētam gadījumam atbilst vislabāk saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta a), b) vai c) punktu.

35. Turklāt vēlos atgādināt, kā Tiesa ir nospriedusi, ka norāde uz “smagiem un *individuāliem* draudiem” (mans izcēlums) šīs direktīvas 15. panta c) punktā ir jāsaprot tādējādi, ka tā attiecas uz kaitējumu, kurš ir vērsts pret civiliedzīvotājiem neatkarīgi no to identitātes, ja notiekošo bruņoto konfliktu raksturojošās plaši izplatītās vardarbības pakāpe – ko novērtē kompetentās valsts iestādes, kurām ir iesniegts alternatīvās aizsardzības pieteikums, vai dalībvalsts tiesas, kurās ir celta prasība par lēmumu šādu pieteikumu noraidīt, – sasniedz tik augstu līmeni, ka ir pietiekams pamatojums uzskatīt, ka civiliedzīvotājam, ja tas atgrieztos konkrētajā valstī vai attiecīgā gadījumā – konkrētajā teritorijā, tikai pamatojoties uz savu klātbūtni šajā teritorijā vien, pastāvētu reāls risks piedzīvot smagus draudus, kā ir norādīts minētās direktīvas 15. panta c) punktā¹³.

36. Tomēr, lai gan taisnība, ka Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkts var attiekties uz tādu izņēmuma situāciju, kāda ir aprakstīta iepriekšējā punktā, Tiesa ir precizējusi, ka minētā norma var attiekties arī uz citām situācijām, kurām raksturīgs zemāks plaši izplatītas vardarbības līmenis, bet kurās *šāds risks izriet no pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem*. Proti, kā Tiesa ir konstatējusi judikatūrā, šīs direktīvas 15. panta c) punkta piemērošanas nolūkā, “jo vairāk pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka viņš tiek *skarts tieši tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņa personīgajiem apstākļiem*, jo zemāka ir plaši izplatītās vardarbības pakāpe, kāda tiek prasīta, lai viņš varētu saņemt alternatīvo aizsardzību”¹⁴ (mans izcēlums).

37. Visi šie elementi liek secināt, ka, analizējot, vai pieteikuma iesniedzējam piešķirt alternatīvo aizsardzību Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē, noteikti ir jāņem vērā ne tikai “vispārējā situācija” izcelsmes valstī, bet vajadzības gadījumā arī fakti, kas attiecas uz šī pieteikuma iesniedzēja “individuālo situāciju” un “personīgajiem apstākļiem”.

¹⁰ Spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:472, 25. punkts).

¹¹ Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 32.–34. punkts).

¹² Šajā nozīmē skat. *EASO, Kvalificēšanas direktīvas 15. panta c) punkts ar nosacījumiem, kādiem ir jāatbilst patvēruma meklētājiem (2011/95/ES) – Tiesas analīze*, 2015. gada janvāris, 16. lpp.

¹³ Spriedumi, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 35. punkts), un 2021. gada 10. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:472, 28. punkts).

¹⁴ Spriedumi, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 39. punkts), un 2014. gada 30. janvāris, *Diakité* (C-285/12, EU:C:2014:39, 31. punkts).

3. Daži principi, kas var kalpot par vadlīnijām valsts iestādēm to pienākumu izpildē

38. Visbeidzot, jānorāda, ka, tā kā nedz Direktīvā 2011/95, nedz Direktīvā 2013/32, ne arī kādā citā Savienības tiesību normā nav ietverti skaidri un sīki izstrādāti noteikumi saistībā ar novērtēšanas procesa struktūru un organizāciju attiecībā uz dažādu būtiska kaitējuma veidu savstarpējo atkarību un secību Direktīvas 2011/95 15. panta izpratnē, dalībvalstīm šajā ziņā principā ir zināma *rīcības brīvība*.

39. Manuprāt, iepriekš izklāstītie apsvērumi, kuru pamatā ir attiecīgo normu interpretācija, vienlaikus ņemot vērā Tiesas judikatūru, tomēr ļauj noteikt virkni *principu, kas var ierobežot dalībvalstu rīcības brīvību*. Tā kā šie principi var kalpot par vadlīnijām valsts iestādēm to pienākumu izpildē, uzskatu par lietderīgu tos izklāstīt turpmāk.

40. Pirmkārt, no Direktīvas 2011/95 15. panta izriet, ka Savienības likumdevējs ir apzināti nošķīris dažādus iespējamus būtiska kaitējuma veidus. Katrs no trim šajā pantā minētajiem būtiska kaitējuma veidiem ir *patstāvīgs pamats* alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanai. Līdz ar to, pirms tiek piešķirts šis statuss, ir jāizpilda *visas* no šī 15. panta attiecīgā punkta izrietošās prasības. Tātad nepietiek ar *daļēju* viena minētā 15. panta punkta prasību izpildi un *daļēju* cita tā punkta izpildi. Tomēr attiecīgajā gadījumā vienlaikus var pastāvēt reāls risks ciest *vairākus* būtiska kaitējuma veidus šīs tiesību normas izpratnē.

41. Otrkārt, un neskarot iepriekš minēto, situācijā, kad var būt vairāki būtiska kaitējuma veidi Direktīvas 2011/95 15. panta izpratnē, daži fakti var būt nozīmīgi vienlaikus vairākiem šādiem būtiska kaitējuma veidiem. Šādā gadījumā *konkrētie būtiskie aspekti ir jāņem vērā, izvērtējot visus iespējamus būtiska kaitējuma veidus*. Proti, kā jau paskaidroju šo secinājumu 29. punktā, Direktīvas 2011/95 4. panta 3. punktā ir prasīts, ka vienmēr ir jāņem vērā “visi būtiskie fakti”, kas tajā minēti, tostarp pieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi, kā arī vispārējā situācija izcelsmes valstī. Atbilstoši šai prasībai nevar pieļaut, ka dalībvalstī atbildīgā iestāde konkrētus iespējami būtiskus faktus neizskata un neizvērtē tikai tāda formāla iemesla dēļ, ka pieteikuma iesniedzējs šos faktus ir norādījis attiecībā uz vienu no iespējamajiem būtiskā kaitējuma veidiem, kas rada bažas, bet attiecībā uz citu nav norādījis.

42. Treškārt, no Tiesas judikatūras izriet, ka ir jānošķir divi posmi starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtēšanā¹⁵. Pirmais posms attiecas uz tādu *faktu konstatēšanu*, kas var būt pierādījumi pieteikuma atbalstam, savukārt otrais posms attiecas uz šo faktu *juridisku vērtējumu*, kas ietver lēmumu par to, vai, ņemot vērā konkrētās lietas faktus, ir izpildīti pamatnosacījumi starptautiskās aizsardzības piešķiršanai. Direktīvas 2011/95 4. panta 1. punktā paredzētā sadarbības prasība ir piemērojama pirmajā posmā, bet ne otrajā posmā. Šis *iedalījums divos novērtēšanas posmos*, kuros pieteikuma iesniedzējam un atbildīgajai iestādei ir dažādi pienākumi, apstiprina, ka šī iestāde, paredzot iespējamo juridisko kvalifikāciju, nevar noraidīt atsevišķus iespējami būtiskus elementus. Tas būtu pretrunā principam, saskaņā ar kuru ir divi atsevišķi posmi, kas, loģiski, ir jāpiemēro secīgi.

43. Ceturtkārt, īpaši svarīgs aspekts, kas ir jāņem vērā, novērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu atbilstoši Direktīvas 2011/95 15. pantam, – kas tiks sīkāk paskaidrots, izskatot otro prejudiciālo jautājumu, – attiecas uz to, kādā mērā pieteikuma iesniedzējs ir *īpaši pakļauts riskam ciest noteikta veida kaitējumu*. Kā Tiesa ir nospriedusi, šī “individualizācija” ir svarīga ne tikai tādēļ, lai varētu noteikt, vai uz pieteikuma iesniedzēja stāvokli attiecas būtisks kaitējums, kas

¹⁵ Spriedums, 2012. gada 22. novembris, M. (C-277/11, EU:C:2012:744, 44. un nākamie punkti), un 2014. gada 2. decembris, A u.c. (no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 58. punkts).

ir noteikts a) un b) apakšpunktā, bet arī to, vai uz šo stāvokli attiecas c) punktā noteiktais. Atbilstoši tā saucamajai “degresīvajai” skalai, kas ir izstrādāta tiesu praksē un ir piemērojama saskaņā ar šī panta c) punktu, “jo vairāk pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka viņš tiek *skarts tieši tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņa personīgajiem apstākļiem*, jo zemāka ir plaši izplatītās vardarbības pakāpe, kāda tiek prasīta, lai viņš varētu saņemt alternatīvo aizsardzību”¹⁶ (mans izcēlums). Līdz ar to kompetentajai iestādei būs jānosaka, kāda ir šajā gadījumā prasītā “individualizācijas” pakāpe.

44. Atbilstoši kompetenču sadalījumam prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā saskaņā ar LESD 267. pantu iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pieeja, ko kompetentā iestāde konkrētajā lietā ir izmantojusi, izskatot prasītāju pamatlietā starptautiskās aizsardzības pieteikumu, atbilst iepriekš izklāstītajām Savienības tiesību prasībām.

4. Atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu

45. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu uz pirmo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2011/95 15. pants, lasot to kopsakarā ar tās 4. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz katru no šajā pantā uzskaitītajiem punktiem, uz kuriem var attiekties konkrētais gadījums, starptautiskās aizsardzības pieteikums ir jāvērtē, it īpaši ņemot vērā visus 4. panta 3. punktā uzskaitītos elementus, tostarp pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgos apstākļus, kā arī visus būtiskos faktus, kas attiecas uz izcelsmes valsti, un šis pieteikums ir jāvērtē, nošķirot divus posmus, kas ir saistīti attiecīgi ar tādu faktisko apstākļu konstatēšanu, kuri varētu būt pierādījumi pieteikuma pamatošanai, un ar šo apstākļu juridisku vērtējumu, un dažādie 15. pantā minētie punkti nav jāizvērtē kopā.

C. Par otro prejudiciālo jautājumu

1. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras par ECPAK 3. pantu atbilstība

46. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, veicot analīzi, lai noteiktu būtiska kaitējuma risku šīs tiesību normas izpratnē, ir jāizvērtē elementi, kas attiecas uz šī pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgajiem apstākļiem, un vai šis novērtējums ir visaptverošāks nekā novērtējums, pamatojoties uz “individualizācijas” prasību ECT sprieduma lietā N.A. pret Apvienoto Karalisti izpratnē.

47. Konkrēti no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka tiesnesis *a quo* it īpaši vēlas saņemt skaidrojumu par to, vai ir vēl kādi individuāli apstākļi papildus faktam, ka prasītājs cēlies no apgabala, kurā ir “īpaši augsts vispārējās vardarbības līmenis” minētā sprieduma izpratnē, – proti, kad vardarbības pakāpe konkrētajā valstī sasniedz tādu līmeni, ka personas izraidīšana uz šo valsti ir Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā – “ECPAK”), 3. pantā garantētā spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās aizlieguma pārkāpums, – kurus var izmantot kā būtisku elementu, kas nepieciešams, lai pamatotu bažas ciest būtisku kaitējumu Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē.

¹⁶ Skat. šo secinājumu 36. punktu.

48. Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkts var attiekties ne tikai uz situācijām, ko raksturo plaši izplatīta vardarbība, bet arī uz citām situācijām, ko raksturo zemāka vardarbības pakāpe, bet kurās šāds risks izriet no elementiem, kas saistīti ar pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem. Kā norādīju, izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu¹⁷, Tiesa judikatūrā ir precizējusi, ka, “jo vairāk pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka viņš tiek *skarts tieši tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņa personīgajiem apstākļiem*, jo zemāka ir plaši izplatītas vardarbības pakāpe, kāda tiek prasīta, lai viņš varētu saņemt alternatīvo aizsardzību” (mans izcēlums). No tā izriet, ka saskaņā ar šo tiesību normu veicamajā analizē ir iespējams piemērot “degresīvo skalu”, kuras pamatā ir diferenciācija pēc iespējamām plaši izplatītas vardarbības līmeņiem un pēc pieteikuma iesniedzēja individuālās situācijas, lai izvērtētu, vai šis pieteikuma iesniedzējs var saņemt aizsardzību atbilstoši minētajai tiesību normai.

49. Attiecībā uz to, vai ar pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgajiem apstākļiem saistīto elementu novērtējums, kas veikts analizē, lai noteiktu būtiska kaitējuma risku Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē, ir visaptverošāks nekā novērtējums, pamatojoties uz “individualizācijas” prasību ECT sprieduma lietā N.A. pret Apvienoto Karalisti izpratnē, jāatgādina, ka 2009. gada 17. februāra spriedumā *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94) Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 2011/95 15. panta b) punkts būtībā atbilst ECPAK 3. pantam. Turpretim, tā kā šis direktīvas 15. panta c) punkts atšķiras no minētās ECPAK normas, tas ir *jāinterpretē autonomi, vienlaikus ievērojot ECPAK garantētās pamattiesības*¹⁸. Tiesa, atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu N.A. pret Apvienoto Karalisti, papildus norādīja, ka tajā sniegtā Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta, skatot to kopsakarā ar šīs direktīvas 2. panta e) punktu, interpretācija pilnībā atbilst ECPAK, citstarp Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai attiecībā uz ECPAK 3. pantu¹⁹.

50. Stājoties spēkā Lisabonas līgumam, Harta ir kļuvusi juridiski saistoša un tai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem, kā ir paredzēts LES 6. panta 1. punktā. Tādējādi Harta tagad ir galvenais atsauces punkts pamattiesību aizsardzības jomā Savienības tiesību sistēmā. Tieši tas izriet no Direktīvas 2011/95 16. apsvēruma. Tomēr jāprecizē, ka pamattiesības, kas ir garantētas ECPAK – un līdz ar to šajā ziņā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, – *saglabā savu nozīmi* Savienības tiesību sistēmā. Proti, Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts – ciktāl tajā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā ECPAK noteiktajām tiesībām.

51. Konkrētāk attiecībā uz ECPAK 3. pantu, tajā ietvertās pamattiesības atbilst Hartas 4. pantā noteiktajām pamattiesībām. Pašai par sevi šai pēdējai minētajai tiesību normai, kā esmu norādījis savos lietā *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) sniegtajos secinājumos, tādad ir tāda pati nozīme un apjoms kā pirmajai minētajai²⁰. Tādējādi Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai it īpaši saistībā ar ECPAK 3. pantu, pie kuras pieder spriedums N.A. pret Apvienoto Karalisti, tādad var būt nozīme Direktīvas 2011/95 normu interpretācijā.

¹⁷ Skat. šo secinājumu 36. punktu.

¹⁸ Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 28. punkts).

¹⁹ Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 44. punkts).

²⁰ C-901/19 (EU:C:2021:116, 49. punkts).

2. Citi ar pieteikuma iesniedzēja “individuālo situāciju” vai “personīgajiem apstākļiem” saistītie aspekti, kas ir jāņem vērā

52. Tomēr jāprecizē, ka, ciktāl Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta interpretācija ir jāveic *autonomi*, kā ir norādījusi Tiesa, personīgo apstākļu izvērtēšana šīs tiesību normas kontekstā neaprobežojas tikai ar “individualizācijas” prasības pārbaudi iepriekš minētā ECT sprieduma izpratnē. Līdz ar to man šķiet, ka personīgo apstākļu izvērtējums Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē ir visaptverošāks nekā novērtējums, pamatojoties uz minēto “individualizācijas” prasību.

53. Kā jau esmu norādījis savos secinājumos, ko sniedzu lietā *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”)²¹, no Tiesas judikatūras skaidri izriet, ka, lai gan Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta piemērošana neparedz pieteikuma iesniedzēja personīgo apstākļu izskatīšanu kā pirmo soli, šī norma pēc tam ir jāinterpretē kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 4. punktu, lai ar viņu saistītos personīga rakstura elementus attiecīgā gadījumā varētu ņemt vērā, izvērtējot smagu un individuālu draudu esamību šī 15. panta c) punkta izpratnē²².

54. Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 4. panta 4. punktu “*fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem*, ir nopietna norāde uz pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu risku ciest būtisku kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai būtisks kaitējums netiks atkārtoti” (mans izcēlums). Līdz ar to nevar izslēgt, ka iespējamo “smagu un individuālu draudu” identificēšana Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē balstās uz *elementiem, kas ir tādi paši* kā tie, kuri ir ņemti vērā, identificējot “spīdzināšanas vai necilvēcīgas [vai] pazemojošas izturēšanās, vai necilvēcīgas vai pazemojošas sodīšanas” darbības, par kurām pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka tās uz viņu attiecas šī 15. panta b) punkta izpratnē.

55. Turklāt atzīstu Vācijas valdības piedāvātās interpretācijas nozīmi, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā arī daži ar pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju vai personīgajiem apstākļiem saistīti apstākļi, kuri *var palielināt risku kļūt par vardarbības upuri* starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā²³. Pie šādiem faktoriem it īpaši pieder *profesija*, ja, piemēram, ārsts, jurists vai tulks savas darbības dēļ ir pakļauts īpašam riskam. Lai gan *nav iespējams izsmelīgi uzskaitīt* visus faktorus, kas var palielināt personas risku kļūt par vardarbības upuri, uzskatu, ka izmantojamā pieeja ir pietiekami skaidra, lai palielinātu kompetento iestāžu izpratni.

3. Atbilde uz otro prejudiciālo jautājumu

56. Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ uzskatu, ka uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 15. pants, lasot to kopsakarā ar tās 4. panta 3. un 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi, tostarp viņa profesija, ir jāņem vērā izskatīšanā atbilstoši šīs direktīvas 15. panta c) punktam, ciktāl šie elementi palielina īpašo risku tikt pakļautam smagiem un individuāliem draudiem dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

²¹ C-901/19 (EU:C:2021:116, 24. punkts).

²² Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 39. un 40. punkts).

²³ Šajā nozīmē skat. Storey, H., *EU immigration and asylum law*, Kay Hailbronner/Daniel Thym (red.), Minhene, 2016, Part D III, Art. 15, 1238. lpp., 16. punkts, kurā ir atzīts, ka Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktu var izmantot, lai aizsargātu personas, ja tām izdodas pierādīt, ka tās saskaras ar draudiem savu “individuālo īpašību” dēļ.

D. Par trešo prejudiciālo jautājumu

57. Ar trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 15. panta b) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka iepriekš minētā “degresīvā skala”, ko piemēro, veicot izvērtējumu saskaņā ar šī panta c) punktu, ir jāpiemēro arī izvērtējumā, kas tiek veikts atbilstoši minētajam b) punktam.

58. Šajā ziņā jānorāda, ka šī “degresīvā skala” attiecas uz *plaši izplatītas vardarbības pakāpi* starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu situācijā un ļauj noteikt, vai konkrētajā gadījumā šādas plaši izplatītas vardarbības pakāpe, kas var radīt smagus un individuālus draudus civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai, ir tāda, ka attiecībā uz konkrēto personu pastāv pietiekams pamatojums uzskatīt, ka, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, šai personai rastos *reāls risks ciest būtisku kaitējumu*, kas minēts Direktīvas 2011/95 2. panta f) punktā, lasot to kopsakarā ar tās 15. panta c) punktu.

59. Turpretī šīs direktīvas 15. panta a) un b) punktā minētais būtiskais kaitējums attiecas uz atšķirīgām situācijām, kad pieteikuma iesniedzējs ir *īpaši pakļauts kaitējuma riskam*, kam ir vajadzīga zināma individualizācijas pakāpe, pamatojoties uz viņa personīgiem apstākļiem raksturīgiem elementiem.

60. Ņemot vērā, ka šī 15. panta b) punktā nav ietverta prasība par situāciju, kurā ir konkrēta plaši izplatītas vardarbības pakāpe, uzskatu, ka šai “degresīvajai skalai” *nav nozīmes*, lai veiktu izvērtējumu atbilstoši šim b) punktam.

61. Šo iemeslu dēļ uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 15. panta b) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “degresīvā skala”, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru tiek piemērota, lai veiktu izvērtējumu atbilstoši šī panta c) punktam, *nav piemērojama* šai pirmajai minētajai tiesību normai.

E. Par ceturto prejudiciālo jautājumu

62. Ar ceturto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai, veicot analīzi par to, vai pieteikuma iesniedzējam var piešķirt Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktā paredzēto aizsardzību, ir iespējams *ņemt vērā steidzamus humānus apstākļus*, kas rodas izcelsmes valstī.

63. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu izveidotā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, kura ietvaros pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu tajās izskatāmās lietas²⁴. Šīs sadarbības ietvaros valsts tiesa, kura iztiesā lietu, ņemot vērā lietas īpatnības, var vislabāk noteikt, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai un cik piemēroti ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tas tomēr nemaina to, ka Tiesai, ja nepieciešams, ir jāpārbauda apstākļi, kādos tajā ir vērsusies valsts tiesa, lai pārliecinātos par savu kompetenci un it īpaši lai *noteiktu, vai lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai ir saistība ar pamatlietas īstenojamiem apstākļiem un priekšmetu*, lai Tiesai nebūtu jāsniedz konsultatīvs viedoklis par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem. Ja izrādās, ka uzdotajam jautājumam acīmredzami nav nozīmes šī strīda iznākumā, Tiesai ir jāatzīst, ka tiesvedība ir jāizbeidz²⁵. Kā paskaidrošu turpmāk, ceturta jautājuma

²⁴ Spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Global Starnet* (C-322/16, EU:C:2017:985, 17. punkts).

²⁵ Spriedums, 2013. gada 24. oktobris, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693, 38. punkts).

pārbaude, neraugoties uz uzmanīgu un labvēlīgu lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu lasījumu, rada grūtības, kas, manuprāt, ir nepārvaramas, lai varētu izdarīt secinājumu, ka minētais jautājums ir pieņemams.

64. Pirmkārt, iesniedzējtiesa skaidri nenorāda, uz *kuru punktu* Direktīvas 2011/95 15. pantā šis jautājums attiecas. Tomēr no konteksta, kādā šis jautājums ir uzdots, izriet, ka tas attiecas uz šī panta c) punkta interpretāciju. Turklāt iesniedzējtiesa nepaskaidro, *kas ir domāts ar atsauci uz “humāniem apstākļiem”*. Tomēr no paskaidrojumiem, kas sniegti lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, var secināt, ka iesniedzējtiesa atsaucas uz situācijām, kuras raksturo *būtisks pamatpakalpojumu, piemēram, pārtikas, ūdens vai medicīniskās aprūpes, trūkums*, līdz ar to acīmredzami runa ir par “ārkārtas humanitāro situāciju”. Tomēr, pat ja iesniedzējtiesa būtu domājusi šādus apstākļus, jākonstatē, ka *no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu neizriet, ka prasītāji atrodas tieši aprakstītajā situācijā*. Ar vispārīgu atsauci uz starptautisko organizāciju sagatavotiem ziņojumiem par vispārējo situāciju izcelsmes valstī nevar aizstāt pieteikuma iesniedzēja situācijas izvērtējumu katrā konkrētā gadījumā.

65. Proti, lai gan prasītāji ir paziņojuši, ka “grūti dzīvošanas apstākļi, piemēram, tas, ka nav piekļuves degvielai, dzeramajam ūdenim un elektrībai, ir bijis viens no iemesliem [viņu] aizbraukšanai”, tomēr Direktīvā 2011/95 ir noteiktas *augstas prasības par riska pakāpi ciest būtisku kaitējumu*²⁶. Tiesa vairākkārt ir uzsvērusi, ka šajā direktīvā dalībvalstīm ir noteikts pienākums identificēt “personas, kurām [starptautiskā] aizsardzība *ir patiesi nepieciešama*”²⁷ (mans izcēlums). Līdzīgi Tiesa ir atzinusi attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokļa pasliktināšanās riskiem, ka “vispārējas izcelsmes valsts veselības sistēmas nepilnības” *neietilpst minētās direktīvas 15. panta c) punkta darbības jomā*²⁸. Tāpat arī Tiesa uzskatīja, ka ar to vien, ka ir objektīvi konstatēts “risks, kas ir saistīts ar vispārīgo situāciju valstī”, principā nepietiek, lai pierādītu, ka attiecībā uz konkrēto personu ir izpildīti šajā tiesību normā izklāstītie nosacījumi²⁹.

66. Šādu interpretāciju apstiprina minētās direktīvas 35. apsvēruma, no kura izriet, ka “risks, kādam vispārīgi pakļauti valsts iedzīvotāji vai valsts iedzīvotāju daļa, *parasti pats par sevi nerada* individuālus draudus, kas būtu kvalificējami kā būtisks kaitējums” (mans izcēlums). No iepriekš minētā izriet, ka situāciju, kādu apraksta prasītāji, nevar uzskatīt par tādu, uz kuru attiecas kāds no Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktā norādītajiem gadījumiem, lai arī cik grūti apstākļi būtu konkrētajām personām. Šo iemeslu dēļ saikne starp iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu un lietas pamatā esošajiem faktiem šķiet vismaz apšaubāma. Tādējādi man šķiet, ka ceturtais jautājums ir hipotētisks.

67. Otrkārt, jānorāda, ka no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu neizriet, ka pamatlietā aplūkoti humānie apstākļi ir *tiešas vai netiešas sekas tāda dalībnieka darbībai un/vai bezdarbībai, kurš rada būtisku kaitējumu*, kā to paredz uzdotais jautājums. Lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nav precizēts, kas ir attiecīgais dalībnieks, kāda ir šī dalībnieka konkrētā darbība un/vai bezdarbība, vai tā ir bijusi tīša vai netīša, vai arī kāda ir precīza saikne starp humāniem apstākļiem un šo darbību un/vai bezdarbību. Taču šajā kontekstā jāatceras, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai alternatīvo aizsardzību var piešķirt tikai tad, *ja draudi ir sekas* kāda no

²⁶ Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 37. punkts).

²⁷ Spriedumi, 2014. gada 30. janvāris, *Diakité* (C-285/12, EU:C:2014:39, 33. punkts), 2014. gada 18. decembris, *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 37. punkts), un 2021. gada 10. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:472, 44. punkts).

²⁸ Spriedums, 2014. gada 18. decembris, *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 31. punkts).

²⁹ Spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94, 37. punkts).

Direktīvas 2011/95 6. pantā minēto dalībnieku *tīšai rīcībai*³⁰. Tiesa uzskata, ka tas, ka šajā tiesību normā ir ietverts būtiska kaitējuma dalībnieku uzskaitījums, “liecina par to, ka *šādus kaitējumus ir jābūt radījušai trešās personas rīcībai*”³¹ (mans izcēlums).

68. Šīs direktīvas 15. panta c) punkta kontekstā tas nozīmē, ka šādu aizsardzību var piešķirt, ja smagi un individuāli draudi ir *pietiekami tiešas sekas* plaši izplatītai vardarbībai. Tā kā šajā lietā trūkst nepieciešamās informācijas par prasītāju īpašo situāciju, it īpaši attiecībā uz to, *kas precīzi ir iespējamie iesaistītie dalībnieki*, nav iespējams atbildēt uz uzdoto jautājumu, ja vien nevadās no hipotētiskiem apsvērumiem, bet šo secinājumu 63. punktā minētā judikatūra to nepieļauj.

69. Treškārt, nevaru atbrīvoties no iespaida, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu faktiski ir mēģināts aicināt Tiesu *iekļaut papildu prasības* Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktā, neraugoties uz šīs tiesību normas skaidro un izsmeļošo formulējumu. Proti, nav apstrīdams, ka šajā normā “*ārkārtas humanitārā situācija*” kā tāda nav minēta kā viens no gadījumiem, kas var dot tiesības uz alternatīvo aizsardzību. Jau šīs tiesību normas formulējums vien nepieļauj interpretāciju, kas varētu attiekties uz šādu gadījumu. Līdz ar to uzskatu, ka “*ārkārtas humanitārā situācija*” *neietilpst šīs tiesību normas darbības jomā*³².

70. Turklāt man šķiet, ka šāda interpretācija, ja Tiesa to apsvērtu, būtu problemātiska ne tikai iepriekš izklāstīto argumentu dēļ, bet arī radītu *piemērošanas grūtības valsts iestādēm*, jo īpaši tāpēc, ka vairs nebūtu skaidrs, kā papildu prasības – kas iestrādājamās uz judikatūras pamata – iekļautos Direktīvas 2011/95 15. panta c) punktā. Daudz jautājumu radītu it īpaši saikne starp “*ārkārtas humanitāro situāciju*” un šajā tiesību normā skaidri noteiktajām prasībām. Ar šādu pieeju saistītās grūtības, manuprāt, parāda, ka Savienības likumdevēja nolūks nevarēja būt bijis pieņemt šādu iepriekš minētās tiesību normas darbības jomas paplašināšanu, neparedzot reformu³³. Manuprāt, vienīgi Savienības likumdevējam ir jānodrošina tiesiskā drošība, vajadzības gadījumā grozot Direktīvu 2011/95.

71. Iepriekšējos punktos izklāstīto iemeslu dēļ ierosinu Tiesai ceturto jautājumu atzīt par nepieņemamu.

VI. Secinājumi

72. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hertogenboschā, Nīderlande) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, 15. pants, lasot to kopsakarā ar tās 4. panta 3. punktu,

³⁰ Spriedums, 2014. gada 18. decembris, *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 31. punkts).

³¹ Spriedums, 2014. gada 18. decembris, *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 35. punkts).

³² Var konstatēt zināmu analogiju ar šo secinājumu 65. punktā minēto judikatūru, saskaņā ar kuru īpaši gadījumi neietilpst Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta darbības jomā.

³³ Manos secinājumos lietā *Bundesrepublik Deutschland* (Jēdziens “smagi un individuāli draudi”) (C-901/19, EU:C:2021:116, 56. punkts) esmu norādījis, ka Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta teksts ir dalībvalstu kompromisa rezultāts. Proti, šīs tiesību normas rašanās vēsture parāda, ka Padomē par to ir bijušas pretrunīgas diskusijas (šajā nozīmē skat. Storey, H., minēts iepriekš, 1235. lpp., 6. punkts).

ir jāinterpretē tādējādi, ka

attiecībā uz katru no šajā pantā uzskaitītajiem punktiem, uz kuriem var attiekties konkrētais gadījums, starptautiskās aizsardzības pieteikums ir jāvērtē, it īpaši ņemot vērā visus šīs direktīvas 4. panta 3. punktā uzskaitītos elementus, tostarp pieteikuma iesniedzēja individuālo situāciju un personīgos apstākļus, kā arī visus būtiskos faktus, kas attiecas uz izcelsmes valsti, un šis pieteikums ir jāvērtē, nošķirot divus posmus, kas ir saistīti attiecīgi ar tādu faktisko apstākļu konstatēšanu, kuri varētu būt pierādījumi pieteikuma pamatošanai, un ar šo apstākļu juridisku vērtējumu, un dažādie šajā 15. pantā minētie punkti nav jāizvērtē kopā.

2) Direktīvas 2011/95 15. pants, lasot to kopsakarā ar tās 4. panta 3. un 4. punktu,

ir jāinterpretē tādējādi, ka

ieteikuma iesniedzēja individuālā situācija un personīgie apstākļi, tostarp viņa profesija, ir jāņem vērā, lai veiktu izskatīšanu atbilstoši šī 15. panta c) punktam, ciktāl šie elementi palielina īpašo risku tikt pakļautam smagiem un individuāliem draudiem dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

3) Direktīvas 2011/95 15. panta b) punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

“degresīvā skala”, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru tiek piemērota, lai veiktu izvērtējumu atbilstoši šī panta c) punktam, nav piemērojama šai pirmajai minētajai tiesību normai.

4) Ceturtais jautājums ir nepieņemams.